

A NYELVI JOGOK BETARTÁSA EGY ÁLLAM TERÜLETI SÉRTHETETLENSÉGÉNEK A ZÁLOGA

Az ukrán parlament forradalmat követő első intézkedései között módosította az addig érvényben lévő nyelvtörvényt, ezzel korlátozva az orosz, a magyar és a román anyanyelvű ukrán állampolgárok nyelvi jogait. Az addig érvényben levő nyelvtörvény szerint egy kisebbség hivatalos nyelvként használhatta anyanyelvét, amennyiben az adott orosz, magyar vagy román nyelvű kisebbség a régióban meghaladta a 10%-os küszöböt. A módosítás során ezt a küszöböt 50%-ra növelték.

Oroszország válaszként bekebelezte a Krím-félszigetet. Az itt létrehozott új parlament első intézkedése olyan alaptörvény megszavazása volt, mely értelmében a Krím-félsziget három hivatalos nyelvet tart számon: az orosz, az ukrán és a krími tatár nyelvet. Oroszország az orosz nyelvű lakosság emberi jogainak védelmezésével legitimálja intézkedéseit.

Ugyanakkor Románia részéről is elhangoztak fenyegető kijelentések a Moldovában élő oroszok ellen. Románia államelnöke, Băsescu, a román sajtóban nyíltan beszélt arról az elképzelésről, hogy a volt szovjet köztársaságnak, Moldovának a Romániához történő csatolása által megvalósulhat a Nagy Román Birodalom. Băsescu szavait élesen bírálták Moldovában. Ebben a Nagy Román Birodalomban ugyanis az orosz anyanyelvű moldávok az összlakosság 1%-át sem tennék ki, holott ők jelen pillanatban a saját, Transznyisztriának nevezett régiójukban a lakosság 30%-át teszik ki. A Moldovában élő gagauzok szintén okkal tarthatnak Moldova Romániával történő esetleges egyesülésétől.

Ukrajna és Moldova Romániával szomszédos államok, és lakosságuk Romániáéhoz hasonlóan többnyelvű. Mindhárom említett országban nagy létszámú kisebbségek élnek, és a kisebbségi nyelvhatárok nem egyeznek meg az államhatárokkal. A Moldovában és Ukrajnában élő orosz anyanyelvűek számára rémálomnak tűnhet, hogy egy Európai Unió nemzetiállamban találhatják magukat, és olyan adminisztratív egységben kell boldogulniuk, ahol kis létszámú kisebbségként könnyű prédái lehetnek a nacionalista politikai játszmáknak.

Ezért ebben a konfliktusban a nyelvi jogoknak alapvető szerepük van. A Jugoszláviában történt etnikai kudarcot követően, illetve ennek hatására a nyelvi jogok tiszteletben tartását az EU-s csatlakozás feltételeként szabták meg a volt kommunista köztársaságok számára, így Románia számára is. A Románia által ratifikált szerződések, például az 1995-ben Strasbourgban aláírt Keretegyezmény, biztosítják és védik az nemzeti kisebbségi nyelvek szabad használatát, így például a magyar nyelv használatát Romániában. A regionális vagy kisebbségi nyelvek európai kartája további előírásokat és határozatokat fogalmaz meg, amelyek bátorítják a kisebbségi, illetve regionális nyelvek használatát. Hollandia is ratifikálta ezeket a szerződéseket és egyezményeket, és ezeket a saját nemzeti kisebbségére, a fríz kisebbség nyelvi jogaira alkalmazza.

Elméletileg, és papírforma szerint Romániában a magyar nyelv hivatalos nyelvként használandó azokban az adminisztratív egységekben, amelyekben a magyar anyanyelvű lakosság eléri a 20%-ot. Ezt a jogot Románia az alkotmány 120. cikkelyén és a 2001/215-ös közigazgatási törvényen keresztül biztosítja. A gyakorlatban azonban a magyar nyelv még olyan településeken is csak eseti jelleggel használható a közigazgatásban, ahol a magyarság a lakosság túlnyomó többségét teszi ki.

E cikk szerzőjét Romániában, Marosvásárhelyen, ahol a magyar ajkú lakosság a város összlakosságának 50%-át teszi ki, a helyi rendőrség megverte a hivatalos magyar nyelv használata miatt. A helyi rendőrség ellen a bírósági per folyamatban van.

Románia lakosságának majdnem 7%-a magyarnak vallja magát, körülbelül másfél millió emberről van szó. Ez a létszám magasabb, mint Málta vagy Észtország összlakossága. Mindazonáltal nyelvi jogait strukturálisan és szisztematikusan tagadja meg tőlük a román kormány. A romániai magyarok mind a mai napig másodrangú polgároknak számítanak szülőföldjükön, ott, ahol elődeik nyugszanak. A jogrendszerben, a rendőrség intézményeiben és a közigazgatásban alulreprezentáltak. Bár papíron minden nagyon jól ki van dolgozva, a nyelvi jogok betartásának ellenőrzése Brüsszel részéről várat magára. Ezt figyelembe véve teljesen reális az orosz anyanyelvűek félelme Moldovának és Ukrajnának az Európai Unióhoz való csatlakozásával kapcsolatban.

A szomszédos EU-s tagország, Románia, nem tartja be az általa ratifikált szerződéseket, és teszi ezt mindenféle következmények nélkül. A *European Language Rights* alapítvány 2012-ben elkészített egy jelentést *Megszegett ígéret* címmel, amelyben figyelmezteti a holland kormányt: azáltal, hogy Románia nem tartja be az európai nyelvtörvényeket, Hollandia jogrendjének is árt, és lelassítja Kelet-Európa uniós integrációját.

A fent leírtak következtében mindaddig, amíg az unió képtelen számon kérni azoknak a nyelvi jogoknak a betartását, amelyek a csatlakozás feltételei voltak, nincs hiteles alapja ahhoz, hogy beavatkozzon az ukrajnai válságba.

Drs. G. Landman

Megjelent az NRC Handelsblad 20-4-2014 számában.

Hollandul : http://www.language-rights.eu/NL_TAALRECHT.pdf

Románul : http://www.language-rights.eu/RO_TAALRECHT.pdf

Magyarul : http://www.language-rights.eu/HU_TAALRECHT.pdf

Angolul : http://www.language-rights.eu/GB_TAALRECHT.pdf

Tordaszentlászló hivatalos weboldala <http://www.primariasavadisla.ro/> **EGY SZÓ SÍNC S KIÍRVA MAGYARUL**, holott a román alkotmány 120 cikke és a közigazgatási törvény 215/2001 cikke szerint kötelező a magyar nyelv használata társhivatalos nyelvként egy 20 % etnikai küszöb fölött.

Így azok az európai polgárok, akik a község társhivatalos nyelvét ismerik teljesen ki vannak zárva a község politikai, gazdasági és közigazgatási életéből. Ezáltal Románia nem tudja azokat az alapvető emberi jogokat biztosítani Európai állampolgárok számára, amiket saját polgárai milliói Európában élveznek.

Ezenkívül semmilyen információ nincs angol, német vagy angol nyelven, a weboldalon.

4

Több információ a nyelvi jogokról :

LANGUAGE-RIGHTS.EU